

fordyres, og det vil sikkert ikke være til Gavn for nogen Part. Da Købeebnen mere og mere indskrænkes, vil deraf kun følge, at Afsetningen bliver saa meget mindre, og det vil vistnok kun være til Skade for alle Parter og allermost for Staten som økonomisk Enhed.

Derfor nu det Spørgsmaal stilles, hvorledes er det muligt i et Land som Danmark, at Agerbruget i den Grad kan være bleven underordnet, i et Land, hvor det overvejende Flertal saavel af Regeringen som af begge Lovgivningsmagtens Faktorer er Landbrugere, maa Svaret sikkert være, at det er de politiske Forhold, der have antaget saadanne Former, at mange Ting ere uheldig stillede her i dette Land. Det var derfor sikkert en fortjenstfuld Gerning, at det andet Ting's Flertal med de 3 daværende ærede Folketingsmænd fra Rjøge (Hørup), Vejre (Holstein-Bedreborg) og Stege (Bjessen) i Spidsen tog Anledning til at indlede en Forhandlingspolitik for at forsøge, om det dog ikke var muligt ogsaa under vore Forhold at rette noget paa de i mange Henseender uheldige sociale Forhold. Det har sikkert ikke været disse Mænds Hensigt dermed at opgive vor forfatningsmæssige Ret eller Kampen for den, men det har forhaabentlig kun været deres Hensigt at føre Kampen for denne Ret paa en noget anden Maade, føre den noget mere i Overensstemmelse med den berømte fædrelandshistoriske Sætning: I Morgen er det atter Dag. Naar jeg nu stemmer for dette Forslags Obergang til det andet Ting, er det ikke med stor Forventning om et Resultat i denne Samling, men det er mere i Overensstemmelse med den Betragtning, der nu er godkendt ved de sidste Valg, at man under saa fortvilede politiske Forhold som dem, vi leve under, bør benytte ogsaa en svagere Mulighed for at opnaa et Resultat. Om en saadan Mulighed foreligger, er vistnok, hvad der er blevet sagt fra flere Sider i Dag, meget tvivlsomt. Der er jo foruden den Hovedvanskelighed, der ligger i de modsatte Anskuelser om mere eller mindre Bestyttelse, forskellige andre. Der er for det første det finansielle Tvistepunkt. Det andet Ting har sikkert en moralsk Ret til at kræve den Nedgang, Krigsstansens Beløb andrager, og det er vel næppe sandsynligt, at det andet Ting vil gaa langt bort fra dette Krav, vil overfor dette Krav lade sig trænge meget langt tilbage, for saa vidt dog maaste, hvis et tilsvarende Beløb bliver tilfiktret at komme den mindre heldig stillede Befolkning til Gode. Det er jo muligt, at der derigennem kunde komme en Overenskomst i Stand, men

selv om man paa en eller anden Maade enedes om en finansiell Grænse, vilde der ganske sikkert være mange Vanskeligheder ved de Omposteringer, der vilde være nødvendige paa vor indirekte Beskatnings Omraade. Der maatte selvfølgelig, for at en saadan Overenskomst kunde være mulig, paa den ene Side ske betydelige Redskættelser paa Nødvendighedsartikler, Livsforbrøndenheder og paa saadanne Ting, der ere nyttige for at udvikle vore naturlige Hjælpemidler, og paa den anden Side ske store Forhøjelser paa de Varer, der med et fælles Navn i Almindelighed betegnes som Lüksvarer. Den Klasse af Varer, der under denne Benævnelse indtager den største Plads, er vistnok Drikkevarer. Overfor denne Vare indtager jeg en noget anden Stilling end mange andre Medlemmer her i Tinget, idet disse ved Besatningen af denne Vare ville flaa to Fluer med et Smæk, om jeg maa bruge det Udtryk. Man vil ved Besatningen af Drikkevarer baade højne Moralens her i Landet og staffe Penge i Statskassen. Jeg har ikke nogen Tro paa, at man vil højne Moralens her i Landet ved Stat paa Drikkevarer ligesaa lidt som ved prohibitive Foranstaltninger, og naar jeg vil være med til en forhøjet Besatning af Drikkevarer, kan jeg kun være med til en saadan af Hensyn til de enkelte Varers større eller mindre Præg af Lüksvarer.

Da jeg i øvrigt i mange væsentlige Ting er enig med den ærede 1ste Landtingsmand for 6te Kreds (S. Pedersen), der har ført Ordet for det Mindretal, hvortil jeg hører, skal jeg ikke nærmere omtale enkelte Positioner, selv om der er mindre Uoverensstemmelser mellem det ærede Medlem og mig. Jeg skal kun sige, at jeg har meget svagt Haab om, at dette Forslag kan blive ophøjet til Lov i denne Samling. Det Haab, jeg har om Reformer paa dette Omraade, knytter sig nærmest til det lille Forslag om en partiel Toldreform, der for nogen Tid siden kom op til dette Ting. Jeg mener, at Vedtagelsen af dette Forslag vil være et Skridt i den rigtige Retning, men naar dette Forslags Venner have udtalt Haab om, at det mulig kunde blive Løstfangsten for den store Toldreform, tror jeg, at denne, saaledes som den foreligger, vil være en for stor Byrde at løste med en saadan Vægtstang. Jeg vil fraraade at bruge den som Redskab dertil, da det, der sandsynlig vil ske, er, at Vægtstangen knækker, og Byrden bliver liggende, som den er. Vi ville da være uden noget som helt Resultat af de lange Forhandlinger, der ere førte paa dette Omraade.